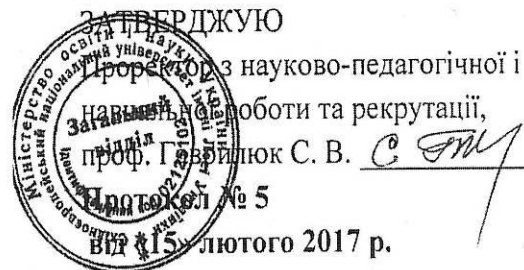

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра німецької філології

№5. 1502201736

ТЕОРЕТИЧНИЙ КУРС ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
(НІМЕЦЬКОЇ)

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра (на базі диплома молодшого спеціаліста)
галузь знань 0203 Гуманітарні науки
напряму 6.020303 Філологія “Мова і література (англійська)”

Робоча програма навчальної дисципліни “Теоретичний курс другої іноземної мови (німецької)” для студентів галузі знань 0203 Гуманітарні науки, за напрямом підготовки 6.020303 Філологія «Мова і література (англійська)» (на базі диплома молодшого спеціаліста), 2017 р. – 19 с.

Розробник: Галицька Олена Богуславівна, доцент кафедри німецької філології, канд. філол. наук, доцент

Рецензент: Гороть Євгенія Іванівна, професор кафедри практики англійської мови, завідувач кафедри практики англійської мови, канд. філол. наук, професор

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри німецької філології протокол № 11 від 1.02.2017 р.

Завідувач кафедри:

канд. філол. наук,
професор кафедри німецької філології

(Застровська С. О.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету іноземної філології протокол № 6 від 7.02.2017р.

Голова

науково-методичної комісії факультету

(Павлюк А. Б.)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету протокол № 5 від 15.02.2017 р.

Вступ

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена на основі програми навчальної дисципліни, навчального плану з урахуванням навчального навантаження студента при вивченні дисципліни. Запропонована робоча програма курсу “Теоретичний курс другої іноземної мови (німецької)” призначена для студентів II курсу денної форми навчання напряму підготовки “Філологія (мова та література (англійська))” факультету іноземної філології СНУ імені Лесі Українки. Її створено з урахуванням кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у СНУ імені Лесі Українки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є проблеми мовних змін, періодизація історії мови, доісторичний, давньо-, середньо-, ранньовісхіднонімецький та сучасний етапи розвитку німецької мови; проблеми класифікації частин мови, граматичні явища слова, речення і тексту; лексичний склад німецької мови, проблеми фразеології, соціолінгвістичні та функціональні аспекти стратифікації німецького словникового складу мови, словотвір, слово та його значення, проблеми лексикографії; стилі сучасної німецької мови, стилістичні фігури, лексичний склад, морфологія, фонетика в аспекті стилістики, стилістичний синтаксис і графостилістичні засоби.

Міждисциплінарні зв'язки: теоретичний курс “Теоретичний курс другої іноземної мови (німецької)” пов'язаний із такими навчальними дисциплінами: практичною граматиною німецької мови, курсом лінгво-, літературо- та країнознавства, а також із соціо- та текстолінгвістикою, культурологією, лінгвопрагматикою.

1. Опис навчальної дисципліни

Характеристику навчальної дисципліни “Теоретичний курс другої іноземної мови (німецької)” подано згідно з навчальним планом напряму підготовки бакалавра і репрезентовано у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів: 5	0203 Гуманітарні науки	нормативна
Модулів: 3	6.020303 Філологія “Мова і література (англійська)”	Рік підготовки: 2
Змістових модулів: 4		Семестр: 4
ІНДЗ: нема		Лекції: 32 год.
Загальна кількість годин: 150		Семінари: 18 год.
	Бакалавр На базі диплома молодшого спеціаліста	Консультації: 10 год.
		Самостійна робота: 90 год.
		Форма контролю: <u>залік</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Теоретичний курс другої іноземної мови (німецької)” є опанування студентами як традиційних, так і новітніх теоретичних і практичних проблем історії німецької мови, теоретичної граматики, лексикології та стилістики з огляду сучасних наукових досягнень вітчизняного та зарубіжного мовознавства та формування у майбутніх філологів основ наукового мислення з

перспективою використання матеріалів курсу при написанні наукових робіт, а також у практиці викладання німецької мови в освітніх закладах різного типу.

Для досягнення мети потрібно вирішити такі **завдання**:

1. Розглянути коло основних проблем, пов'язаних із історією німецької мови, теоретичною граматикою, лексикологією та стилістикою сучасної німецької мови, а також із історією німецької мови.
2. Допомогти бакалаврам опанувати базовий понятійно-термінологічний апарат з різних теоретичних аспектів сучасної німецької мови.
3. Визначити роль та місце німецької мови в сучасному світі.
4. Формувати теоретичні знання з розділів лексикології: слово та аспекти формування значень, словотвір та його основні аспекти, шляхи збагачення словникового складу мови, фразеологія, професійна, соціальна, та територіальна диференціація словникового складу, проблеми лексикографії сучасної німецької мови.
5. Ознайомити студентів з історичними етапами та сучасним станом науки з граматичної будови німецької мови; проблемами та методами дослідження теоретичної граматики сучасної німецької мови.
6. Висвітлити особливості морфології та синтаксису німецької мови.
7. Розглянути розвиток стилістики як наукової дисципліни та її місце серед інших лінгвістичних аспектів: лексики, граматики та лінгвістики тексту; висвітлити стилі сучасної німецької мови, стилістичні фігури; особливості функціонування мовних засобів у різних функціональних стилях.
8. Прищеплювати вміння і навички на підґрунті теоретичних знань з основних аспектів німецької мови: лексики, граматики, стилістики з метою коректного використання у різних видах комунікативної діяльності.
9. Формувати у молодих дослідників вміння проводити
  - морфемний, семантичний та інші аналізи номінативних одиниць;
  - лексикологічний аналіз тексту (виявлення та розпізнавання словотворчих моделей німецької мови);
  - порівняльний аналіз мов германської мовної групи;
  - лінгвостилістичний аналіз фрагментів літературних творів;
  - граматичний аналіз речення.
10. Розвивати та удосконалювати навички практичного використання словникового та фразеологічного складу мови.
11. Навчити користуватися різними типами словників.
12. Удосконалювати вміння та навички самостійної роботи з науковою літературою.
13. Поглиблювати знання студентів про роль та місце німецької мови у світі.
14. Розширювати їх знання з німецької мови з огляду лексикології, стилістики, граматики.
15. Формувати професійно-педагогічні навички та вміння, які необхідні студентам для їхньої майбутньої роботи.
16. Сприяти підвищенню творчої активності студентів під час засвоєння теоретичних дисциплін з німецької мови.
17. Стимулювати пізнавальні інтереси у галузі обраного напряму підготовки.

Після опанування цього курсу студент повинен

знати:

- 1) основні тлумачувані поняття курсу;
- 2) основні питання курсу:
  - ✓ предмет, завдання, методи історії німецької мови, теоретичної граматики, лексикології та стилістики;
  - ✓ вплив соціально-історичних, політичних і культурних факторів на розвиток німецької мови;

- ✓ основні періоди розвитку історії німецької мови: доісторичний етап у розвитку німецької мови, особливості фонологічних, морфологічних і синтаксичних процесів давньо-, середньо-, ранньовісхіднонімецькому та сучасному етапах розвитку німецької мови; процес еволюції лексичного складу та шляхи його збагачення; особливості стилістичного розширення лексики;
- ✓ основні питання морфології, синтаксису й граматики тексту;
- ✓ основні тенденції розвитку словникового складу сучасної німецької мови та його фразеологічний фонд як лексико-семантичної системи;
- ✓ специфічні ознаки слова як основної одиниці мови загалом та німецького слова зокрема, проблеми його мотивації;
- ✓ основні типи лексичних значень і проблеми їх структури; причини та види змін лексичного значення;
- ✓ територіальне, соціальне та часове розташування німецької лексики;
- ✓ парадигматичні та синтагматичні відношення між значеннями мовних одиниць;
- ✓ типи фразеологічних одиниць;
- ✓ види словників;
- ✓ розвиток стилістики як наукової дисципліни та її місце серед інших лінгвістичних аспектів: лексики, граматики та лінгвістики тексту;
- ✓ стилі сучасної німецької мови;
- ✓ стилістичні фігури; лексичні, морфологічні, фонетичні, синтаксичні стилістичні й графостилістичні засоби.

3) основну теоретичну літературу курсу.

вміти :

- тлумачити й оперувати термінологічним лінгвістичним інструментарієм, що стосується відповідної галузі знання;
- висловлюватися з науково-теоретичних проблем німецькою мовою;
- здійснювати мовний аналіз давньо-, середньо- та ранньовісхіднонімецьких текстів; розрізняти діахронічні зміни лексики, морфології і синтаксису; аналізувати та порівнювати мовні явища на всіх етапах розвитку німецької мови;
- аналізувати граматичні явища;
- формувати граматично-лексичні й граматично-семантичні поля;
- розрізняти запозичену лексику та ступені й види її асиміляції;
- розрізняти типи лексичних значень та системних зв'язків лексики;
- підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди;
- розрізняти омоніми, їхні типи та види, визначати шляхи виникнення;
- формувати тематичні групи, лексико-семантичні поля;
- визначати територіальну, соціальну та часову приналежність лексичних одиниць;
- ідентифікувати фразеологізми, аналізувати їх структуру, семантику та функціонування;
- встановити тип семантичного взаємозв'язку між фразеологізмами;
- користуватися різними типами словників;
- виявити стилістичні особливості будь-якого тексту, визначити його приналежність до одного з (функціональних) стилів;
- робити лінгвостилістичний аналіз тексту;
- екстраполювати набуті знання: а) у дидактику навчального процесу з іноземних мов (у зв'язку з текстолінгвістичною діяльністю на заняттях з іноземних мов); б) для самостійної наукової дослідницької роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Der sprachgeschichtliche Hintergrund

Тема 1. Vorgeschichte der deutschen Sprache

Загальні історичні передумови утворення і розвитку німецької мови. Роль та місце німецької мови у світі. Місце сучасної німецької мови в системі індоєвропейських мов і в системі германської мовної групи. Проаналізовано зв'язки спорідненості між групами індоєвропейських мов (з урахуванням фонетичних, морфологічних і лексичних критеріїв). Показано відмінності германської мови від індоєвропейської мови-основи.

Тема 2. Zur allgemeinen Einführung in die deutsche Sprachgeschichte

Предмет і завдання курсу “Історія німецької мови”. Роль “Історії німецької мови” в загальній підготовці фахівців іноземної філології. Проблеми та критерії періодизації німецької мови. Основні періоди розвитку історії німецької мови. Поняття мовних змін. Типи мовних змін: звукові, морфологічні, семантичні, синтаксичні і прагматичні зміни. Мовні та позамовні фактори мовних змін. Вплив соціально-історичних, політичних і культурних факторів на розвиток німецької мови.

Тема 3. : Deutsche Sprachgeschichte in Epochen

Основні форми існування німецької мови, їх історична зміна. Історія німецької мови. Виникнення єдиної національної німецької мови. Літературні німецькомовні пам'ятки у різні періоди існування німецької мови. Німецька мова давньоверхньонімецького періоду. Специфіка розвитку фонетичної системи: другий пересув приголосних як основна особливість консонантизму німецької мови. Специфіка розвитку граматичної системи: розвиток артикля. Ступені порівняння прикметника. Процес становлення аналітичних форм перфекта, пасиву і футуру. Синтаксис. Деякі особливості синтаксичної будови двн. періоду. Специфіка розвитку лексичної системи. Прямі запозичення з латини і кальки.

Німецька мова середньоверхньонімецького періоду. Загальна характеристика: розвиток німецької мови із другої половини XI до середини XIV століття. XII–XIII століття як епоха розквіту феодалізму в Німеччині. Економічна і політична криза в Німеччині XII–XIII ст. Розвиток міст. Експансія на Схід. Захоплення німцями слов'янських земель. Хрестові походи.

Літературні пам'ятки цієї епохи. Рицарський епос і міннезанг, шпільманський епос. Особливий характер таких творів, як “Пісня про Нібелунгів”. Релігійні пам'ятки: збірники проповідей, псалмів тощо. Розширення сфери застосування німецької мови. Поява ділових паперів німецькою мовою. Юридичні пам'ятки *Sachsenspiegel*, окремі імператорські накази, накази духовних і світських князів, листування міст, приватноправове листування. Характер мовних відносин: співвідношення загальнонародної мови і місцевих діалектів. Проблема єдиної свн. літературної мови. Специфіка розвитку фонетичної системи. Специфіка розвитку граматичної системи. Специфіка розвитку лексичної системи. Запозичення із слов'янських мов. Запозичення із французької мови.

Німецька мова ранньонововіверхньонімецького періоду. Загальна характеристика: часові рамки періоду як перехід від німецької мови середньовіччя до нового періоду історії німецької мови. Розвиток регіональних варіантів літературної німецької мови і формування передумов для утворення загальнонімецької національної мови. Загальнонародний характер національної мови. Тривалість процесу утворення німецької національної мови у зв'язку з особливими історичними умовами в Німеччині. Посилення феодальної роздробленості в XIV–XV століттях. Оформлення феодальних територій і вплив цього процесу на становлення кордонів територіальних діалектів. Подальше розширення сфери застосування німецької мови: витіснення латини із імперської канцелярії, із листування міст; поява хронік міст німецькою мовою тощо. Роль східних областей Німеччини і значення середньо-східних діалектів для розвитку мови етносу цього періоду. Співвідношення мови писемності і локальних діалектів у XIV–XV ст. Відображення діалектних відмінностей у мові писемних пам'яток. Характеристика Німеччини в XV–XVI ст. Передумови утворення національної мови: боротьба за рідну мову у всіх сферах життя як перший прояв національної самосвідомості. Усвідомлення необхідності єдиної норми німецької мови. Боротьба за цю норму, починаючи з XVI ст.

Селянська війна і Реформація. Їх значення у розвитку німецької мови. Мартін Лютер та його роль в історії утворення німецької національної мови. М. Лютер і проблема нормування мови. Наявність у Німеччині XVI ст., у зв'язку з провінційним централізмом, декількох місцевих варіантів літературної мови; боротьба між ними за панування. Специфіка розвитку фонетичної системи. Специфіка розвитку граматичної системи. Специфіка розвитку лексичної системи. Нові прошарки лексики на позначення індустріальних і сільськогосподарських понять.

Специфіка розвитку німецької мови нововірхньонімецького періоду. Розвиток німецької національної мови як головна ознака нового періоду історії німецької мови. Роль канцелярій, друкарів, граматиків-нормувальників у фіксації норми національної мови. Боротьба за загальнонімецьку літературну мову у XVII–XVIII століттях. Тридцятирічна війна та її вплив на економічне, політичне й культурне життя Німеччини. Занепад промисловості й торгівлі. Закріплення феодальної роздробленості. Схиляння перед іноземною культурою, модою, звичаями. Засмічення німецької писемної мови запозиченнями із французької й італійської мов, незрозумілими для широких верств населення. Розгортання боротьби за національну мову на народній основі. Пуризм цієї епохи як прогресивне явище. Різні тенденції нормалізації мови: Й. Г. Шоттель, Й. Х. Аделунг, Й. Х. Готшед. Роль класичної німецької літератури у завершенні формування німецької національної мови. Єдина орфоепічна норма. Нормування орфографії. Підйом революційного руху. Революція 1848 р. та її відображення в німецькій мові. Німецька загальнонародна національна мова і місцеві діалекти. Процес нейтралізації діалектів національною літературною мовою. Політичні події 90-х років XX ст. в Європі. Утворення якісно нової Німеччини. Асиметричний характер об'єднання. Економічний і соціальний перелом після об'єднання. Статус об'єднаної Німеччини в Європі та світі.

Змістовий модуль 2. Kurze Theoretische Grammatik der deutschen Sprache

Тема 1. Grammatik: klassische Bereiche der Grammatikschreibung

Історія дослідження теоретичної граматики як науки; основні ознаки граматичної будови німецької мови; граматичні форми та категорії.

Тема 2. Grammatik des Wortes

Морфологія німецької мови: морфологічний аналіз слова; внутрішня флексія та аналітичні форми; слово та словосполука; суплетивні форми та варіанти морфем. Частини мови та їхня загальна характеристика. Іменник та його категорії: граматична категорія роду, числа та відмінка; семантико-граматична функція артикля; займенник та прикметник як іменні частини мови (сутність займенника та прикметника та їх місце серед інших частин мови; граматичні категорії займенників та прикметника). Прийменник: семантично-структурні функції прийменника (сутність та граматичні категорії). Дієслово як частина мови: граматичні категорії дієслова; відмінювані та невідмінювані вербальні форми; категорія часу; категорія стану та способу дії. Службові частини мови в німецькій граматиці: семантико-структурні функції прийменника, сполучника та частки. Прислівник. Числівник. Вигуки.

Тема 3. Grammatik des Satzes

Синтаксис сучасної німецької мови: основні синтаксичні поняття та синтаксичні одиниці. Прості та складні речення, їхня характеристика. Головні та другорядні члени речення, їхня характеристика.

Змістовий модуль 3. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache im Grundriss

Тема 1. Die Lexikologie als sprachwissenschaftliche Disziplin

Лексикологія як лінгвістична дисципліна; методи аналізу; синхронія та діахронія лексикології та її взаємозв'язок з фонетикою, граматиною, стилістикою та історією мови. Місце лексикології в загальному процесі вивчення іноземних мов у вузі. Поняття про дистрибуційний, трансформаційний, контекстуальний та компонентний методи аналізу;

статистичні методи вивчення мови. Слово як основний об'єкт лексикології. Значення слова та його розвиток в німецькій мові. Семантична структура слова. Компонентна структура значення слова.

Фразеологія: фразеологія як самостійна лінгвістична дисципліна; основні критерії фразеологічних одиниць; визначення фразеологічної одиниці; різні концепції та принципи класифікації фразеологічних одиниць; структурні типи фразеологічних одиниць у сучасній німецькій мові; варіантність та синонімія фразеологічних одиниць.

Лексикографія: предмет лексикографії та класифікація словників; мета та завдання укладання словників; типи словників (тлумачні, етимологічні, фразеологічні, синонімічні, енциклопедичні); словникова стаття та її характеристика.

Тема 2. Der deutsche Wortschatz

Теоретичні основи вивчення словникового складу мови; системність словникового складу мови; сучасні методи вивчення лексичного та фразеологічного складу мови. Семантична класифікація словникового складу: синоніми (класифікація, джерела синонімії); антоніми та омоніми; тематичні групи. Архаїзми, неологізми, історизми, модні слова.

Соціальна та територіальна характеристика словникового складу мови. Територіальна диференціація словникового складу: загальна характеристика співвідношення між літературною мовою та територіальними діалектами; територіальні дублети та діалектизми; види територіальних дублетів та тенденції їх розвитку. Професійно-соціальна стратифікація словникового складу: загальні поняття професійно-соціальної диференціації словникового складу; терміни; професійна та жаргонна лексика. Соціолекти (професійні мови, термінологія, молодіжний жаргон, мова декласованих елементів) та діалекти. Гендерний аспект у лінгвістичних дослідженнях.

Тема 3. Wortbildung

Шляхи збагачення словникового складу німецької мови. Словотвір німецької мови: загальна характеристика словотвірної техніки, засоби словотвору, місце словотвору в лексикології; поняття словотвірної форми слова; гнізда слів сучасної німецької мови; продуктивні та непродуктивні способи словотвору. Основні типи словотвору в німецькій мові: словоскладання (копулятивні (координативні), означальні (детермінативні) складні слова та бахувріхі.). Афіксальний спосіб утворення слів, скорочення, конверсія (перехід однієї частини мови в іншу). Словотвір різних частин мови. Особливості та словотворчі моделі. Безафіксний словотвір та його види (субстантивація, ад'ективація, вербалізація); афіксальний словотвір (суфікси іменників, прикметників, числівників та дієслів; іменні та дієслівні префікси); словоскладання, основні особливості та критерії виділення складних слів; аббревіація, словоскорочення; імітація. Запозичення як один із шляхів збагачення словникового складу мови: види лексичних запозичень; явище пуризму; класифікація запозичених слів в словниковому складі німецької мови. Проблема запозичень в німецькій мові. Лінгвальні та екстралінгвальні фактори запозичень лексичних та фразеологічних одиниць. Різні періоди процесів запозичення у німецьку мову. Запозичення з різних мов. Англо-американізми як найбільший прошарок запозичень у мові. Поняття «Denglisch».

Змістовий модуль 4. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache im Aufriss

Тема 1. Dimensionen der Stilistik

Розвиток стилістики як наукової дисципліни та її місце серед інших лінгвістичних аспектів: лексики, граматики та лінгвістики тексту. Предмет і завдання вивчення стилістики. Поняття “стиль”, “стилістика”, “функціональний стиль”; принципи поділу на стилі. Стилістичний аспект дослідження німецької мови на сучасному етапі. Загальнонародна мова і літературна мова. Норми сучасної німецької літературної мови.

Тема 2. Potentielle Stilelemente unterschiedlicher Systemebenen

Лексичні, морфологічні, фонетичні, синтаксичні стилістичні й графостилістичні засоби сучасної німецької мови.

Тема 3. Übersicht über die Stilfiguren (die rhetorischen Figuren)

Засоби образності. Порівняння. Тропи та їх характеристика. Характеристика лексико-граматичних стильових фігур (повтор та граматичний паралелізм). Стилістичні фігури в різних текстах. Синтаксична характеристика та стилістичні можливості фігур. Стилістичні фігури в нехудожніх та художніх текстах. Використання фігур як засобу логічного виділення та впорядкування і як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу. Пряма й непряма мова в тексті. Способи передачі чужої мови в офіційно-ділових, наукових та публіцистичних текстах. Роль прямої мови в художніх творах. Невласне пряма мова, її стилістичні можливості. Монологічне, діалогічне мовлення. Монолог у різних стилях мови. Діалогічне мовлення в художніх та публіцистичних текстах.

4. Структура навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна “Теоретичний курс другої іноземної мови” складається з чотирьох змістових модулів, які визначаються метою та змістом програми. Структура навчальної дисципліни репрезентовано у вигляді таблиці 2.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усьо-го	у тому числі			
		Лек.	Семін.	Конс.	Сам. роб.
	150	32	18	10	90
Змістовий модуль 1. Der sprachgeschichtliche Hintergrund					
Тема 1. Vorgeschichte der deutschen Sprache	8	2	0,5	0,5	5
Тема 2. Zur allgemeinen Einführung in die deutsche Sprachgeschichte	8	2	0,5	0,5	5
Тема 3. Deutsche Sprachgeschichte in Epochen	13,5	2	1	0,5	10
Разом за змістовим модулем 1	29,5	6	2	1,5	20
Змістовий модуль 2. Kurze theoretische Grammatik der deutschen Sprache					
Тема 4. Grammatik: klassische Bereiche der Grammatikschreibung	10	2	2	1	5
Тема 5. Grammatik des Wortes	17	4	2	1	10
Тема 6. Grammatik des Satzes	17	4	2	1	10
Разом за змістовим модулем 2	44	10	6	3	25
Змістовий модуль 3. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache im Grundriss					
Тема 7. Die Lexikologie als sprachwissenschaftliche Disziplin	8	2	-	1	5
Тема 8. Der deutsche Wortschatz	15	2	2	1	10
Тема 9. Wortbildung	15	2	2	1	10
Разом за змістовим модулем 3	38	6	4	3	25
Змістовий модуль 4. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache im Aufriss					
Тема 10. Dimensionen der Stilistik	10	2	2	1	5
Тема 11. Potentielle Stilelemente unterschiedlicher Systemebenen	12	4	2	1	5
Тема 12. Übersicht über die Stilfiguren (die rhetorischen Figuren)	16,5	4	2	0,5	10
Разом за змістовим модулем 4	38,5	10	6	2,5	20
Усього годин	150	32	18	10	90

5. Теми семінарських занять

Таблиця 3

№ з/п	Тема	К-ть год.
1	Seminar 1. Grundfragen der deutschen Sprachgeschichte. 1. Sprache als gesellschaftliche Erscheinung. Die territoriale und soziale Differenzierung und Integration der deutschen Sprache. 2. Gegenstand, Aufgaben und Methoden der Sprachgeschichtsschreibung. 3. Zur Periodisierung der deutschen Sprachgeschichte. 4. Vorgeschichte und Geschichte der deutschen Sprache 5. Althochdeutsch 6. Mittelhochdeutsch 7. Frühneuhochdeutsch	2
2	Seminar 2. Die Lehre vom Wort: Morphologie 1. Gegenstand der Morphologie 2. Wesen der Wortarten und deren Klassifikationskriterien 3. Überblick über einige Wortartssysteme 4. Die einzelnen Wortklassen. Verb	2
3	Seminar 3. Grammatik des Wortes: Substantiv. Adjektiv. Pronomen. Adverb. Modalwort. Partikel. Präposition. Konjunktion. Interjektion 1. Substantiv: 2. Adjektiv 3. Pronomen 4. Klassifikation und der Gebrauch der Adverbien 5. Modalwort 6. Partikel 7. Wesen und Probleme des Gebrauchs der Präposition 8. Wesen und Probleme des Gebrauchs der Konjunktion 9. Bedeutungsgruppen und der Gebrauch der Interjektionen	2
4	Seminar 4. Grammatik des Satzes 1. Syntaktische Beziehungen und Beziehungsmittel 2. Zur Form und zur Typologie der Satzglieder (Satzgliedarten) 3. Zusammengesetzter und zusammengezogener Satz 3.1. Koordination 3.2. Subordination 3.3. Mehrfach zusammengesetzter Satz 5. Wortstellung – Satzgliedstellung 5.1. Wesen der Satzgliedstellung 5.2. Faktoren der Satzgliedstellung	2
5	Seminar 5. Wege der Bereicherung des deutschen Wortschatzes 1. Bereicherung des deutschen Wortschatzes durch Wortbildung 2. Bereicherung des deutschen Wortschatzes durch Entlehnung aus fremden Sprachen 3. Bereicherung des deutschen Wortschatzes durch Bedeutungswandel 4. Bereicherung des deutschen Wortschatzes durch Bildung von Phraseologismen	2
6	Seminar 6. Gegenwärtiger Zustand des modernen deutschen Wortschatzes 1. Die paradigmatische Gliederung des lexikalisch-semantischen Systems (des Wortschatzes) 2. Landschaftliche Gliederung des Wortschatzes 3. Historische Gliederung des Wortschatzes 4. Soziale Gliederung des Wortschatzes	2
7	Seminar 7. Dimensionen der Stilistik und des Stilbegriffs	2

	1. Zum Gegenstands- und Aufgabenbereich der Stilistik 2. Definition des Begriffs <i>Stilistik</i> 3. Zur Stellung der Stilistik im System der Wissenschaften 4. Die Stilistikforschung im 20. Jh. und Anfang des 21. Jhs. 5. Die Entwicklung der Stilistik im deutschsprachigen Raum 6. Definition des Begriffs <i>Stil</i> 7. Zur Problematik der Stilklassifikation 8. Stilelemente und Stilzüge 9. Stiltypen 10. Stilnormen	
8	Seminar 8. Potentielle Stilelemente unterschiedlicher sprachlicher Systemebenen 1. Grammatische und morphosyntaktische Stilelemente 2. Lexikalische Dimensionen stilistischer Differenzierung	2
9	Seminar 9. Stilfiguren 1. Zum Wesen der Stilfiguren 2. Zur Klassifikation der Stilfiguren 3. Zu einzelnen Gruppen der Stilfiguren 4. Die linguostilistische Textanalyse.	2
Разом		18

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента становить собою засвоєння ним навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових аудиторних занять (лекційних та семінарських занять), без участі викладача. Самостійна робота студента може виконуватися у бібліотеці, навчальних кабінетах і лабораторіях, комп'ютерних класах, домашніх умовах. Діагностику якості самостійної роботи студента та аналіз її результатів викладач здійснює під час лекційних і семінарських занять, а також в позааудиторний час за графіком консультаційних занять, складеним кафедрою німецької філології з урахуванням потреб і можливостей студента.

Самостійна робота студента забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними при вивченні навчальної дисципліни : підручниками, навчальними та методичними посібниками, робочою навчальною програмою, конспектами лекцій, технічними засобами навчання та ін. Методичне забезпечення самостійної роботи студента передбачає й засоби самоконтролю (тести, пакети контрольних завдань і т. ін.).

Самостійна робота студента у четвертому семестрі включає:

1. Самостійне опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, тобто виділених навчальних тем за змістовими модулями:

Таблиця 4

№ з/п	Тема	К-ть год.
1	Тема 1. Vorgeschichte der deutschen Sprache	5
2	Тема 2. Zur allgemeinen Einführung in die deutsche Sprachgeschichte	5
3	Тема 3. Deutsche Sprachgeschichte in Epochen	10
4	Тема 4. Grammatik: klassische Bereiche der Grammatikschreibung	5
5	Тема 5. Grammatik des Wortes	10
6	Тема 6. Grammatik des Satzes	10
7	Тема 7. Die Lexikologie als sprachwissenschaftliche Disziplin	5
8	Тема 8. Der deutsche Wortschatz	10
9	Тема 9. Wortbildung	10

10	Тема 10. Dimensionen der Stilistik	5
11	Тема 11. Potentielle Stilelemente unterschiedlicher Systemebenen	5
12	Тема 12. Übersicht über die Stilfiguren (die rhetorischen Figuren	10
Разом		90

2. Вивчення окремих тем або питань, що не розглядаються в курсі лекцій, для написання реферату (див. нижче).

3. Систематизацію вивченого матеріалу для написання чотирьох модульних контрольних робіт, для прилюдного виступу (під час презентації реферату), а також перед усним заліком.

4. Упорядкування та ведення короткого термінологічного словника, який “канонізує” нові лінгвістичні реалії.

5. Аналітичну роботу над текстами першоджерел та навчальними текстами. Переклад текстів та коментар до першоджерел.

6. Розв’язування і письмове оформлення креативних завдань для само- і взаємоконтролю.

7. Окрім названих аспектів, самостійна робота у межах відповідних змістових модулів передбачає також лінгвостилістичну інтерпретацію німецьких художніх текстів за схемою:

Schema der linguostilistischen Textanalyse

1. Biographische Daten des Autors (literarische Richtung, Stellung in der Literatur)
2. Allgemeine Bemerkungen zum Werk, dem der Auszug entnommen ist
3. Gegenstand und Thema des Textes (Antwort auf die Frage WAS?)
4. Thematische Gliederung des Textes
5. Inhaltswiedergabe (die Fabel) (Worum handelt es sich in diesem Text?)
6. Grundgedanke des Textes (Antwort auf die Frage WIE?)
7. Sprachliche Gestaltung (die Wertung) des Textes
  - 7.1. Darstellungsart (Kompositionsformen)
  - 7.2. Erzählperspektive des Textes
  - 7.3. Rededarstellung
  - 7.4. Stilmittel des Textes
8. Einstellung des Autors zum Dargestellten

Враховуючи специфіку теоретичного курсу “Теоретичний курс другої іноземної мови (німецької)”, самостійна робота для студентів-бакалаврів передбачає підготовку і написання **інформативного реферату** за обраною із запропонованих згідно з фахом і науковими інтересами проблемою. Студентам надається право вільного вибору теми реферату із запропонованого викладачем переліку. Студенти також можуть пропонувати свої теми за проблемою.

Рекомендована тематика рефератів:

1. Multi Kulti Deutsch.
2. Bestimmte Züge des Migrantendeutsch.
3. Denglisch.
4. Türkisch-Deutsch.
5. Deutsche Wörter im Ukrainischen.
6. Globalesisch.
7. Biodeutsch.

Реферат подається викладачеві, який читає лекційний курс із дисципліни і приймає залік, не пізніше ніж за два тижні до залікової сесії. Оцінка за реферат виставляється на підсумковому занятті із дисципліни на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом та композицією реферату. Можливий захист завдання шляхом усного звіту

студента про виконану роботу (до 5 хв.). Оцінка за реферат є обов'язковим компонентом семестрової оцінки і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу.

Реферат – вид позааудиторної роботи студента навчально-дослідного характеру, що має практичне спрямування. Його мета – самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з курсу. Реферат виконується на основі знань, умінь та навичок, одержаних під час лекційних і семінарських занять, та охоплює декілька тем. Реферат спрямований на виявлення та розвиток творчих можливостей студента шляхом індивідуального підходу.

7. Методи та засоби навчання

Для реалізації цілей модульного навчання використовуються різноманітні методи для оптимізації засвоєння конкретної теми модуля з дотриманням сучасних вимог до методів навчання у вищій школі:

- методи стимулювання і мотивації навчання;
- методи організації і здійснення навчально-пізнавальних дій;
- методи контролю і самоконтролю;
- загальнодидактичні методи навчання;
- загальнонаукові методи.

З метою підвищення ефективності та продуктивності модульного навчання навчальний процес забезпечений комп'ютерними засобами, а також іншими дидактичними засобами (засобами масової інформації, дошками, методичними матеріалами).

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік.

На залік виносяться вузлові питання, а також завдання, що потребують творчої відповіді й уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

Питання до заліку:

1. Gegenstand und Gegenwartsrelevanz der Sprachgeschichte.
2. Der Sprachwandel und seine Beschreibung.
3. Überblick über Grammatiktheorien der modernen Linguistik.
4. Grundzüge der Morphologie
5. Wesen der Wortarten und deren Klassifikationskriterien.
6. Syntaktische Funktionen und ihre prototypischen Eigenschaften.
7. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache.
8. Zeitliche Markierung des deutschen Wortschatzes.
9. Internationale Markierung des deutschen Wortschatzes.
10. Regionale Markierung des deutschen Wortschatzes.
11. Soziolektale Markierung des deutschen Wortschatzes.
12. Zum Wesen und zur Klassifikation der Stilfiguren.
13. Vorgeschichte der deutschen Sprache.
14. Gegenstand und Aufgaben der Lexikologie.
15. Merkmale und Klassifikationen der Phraseologismen.
16. Arten der Übersetzung der Phraseologismen.
17. Lexikologie in Überschneidungsbereich linguistischer Disziplinen und Nachbarwissenschaften.
18. Problematik des Terminus "Phraseologismus".
19. Purismus.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

У навчальному процесі використовують вхідний контроль, який ставить за мету виявити базовий рівень підготовки студентів за дисципліною “Теоретичний курс другої іноземної мови (німецької)”, розподілити студентів за рівнем підготовки для диференціації й індивідуалізації навчальної діяльності. Основні форми вхідного контролю: **тестування**.

Для оцінки початкового рівня знань слухачів перед Вступом до курсу лекцій проводиться **анкетування** (анкета-саморефлексія), мета якого полягає у підтвердженні актуальності проведення цього курсу і формуванні у студентів почуття недостатності знань.

Впродовж курсу проводяться **тестування**, мета яких (поряд із контролем) – продемонструвати підвищення мовної компетенції учасників в результаті проходження курсу. На останньому занятті проводиться також **повторне анкетування**, мета якого – визначення учасниками власних досягнень в оволодінні навичками та вміннями.

З метою перевірки рівня знань студентів на етапі первинного засвоєння навчального матеріалу здійснюється поточний контроль, основними формами якого є **ділові ігри, тренінги, участь у інтерактивних лекціях і семінарах** тощо.

Знання, уміння і навички студентів за результатами вивчення окремих змістових модулів або тем навчальної дисципліни “Теоретичний курс другої іноземної мови (німецької)” оцінює підсумковий модульний контроль, формами якого є **чотири модульні контрольні роботи**.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Дисципліна складається з чотирьох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання самостійної роботи (див. табл. 5). У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 32 балів);
2. виконання самостійної роботи, яка зараховується у поточний контроль (максимум 8 балів);
3. чотири модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Таблиця 5

Поточний контроль (мах. = 40 балів)				Модульний контроль (мах. = 60 балів)				Заг. к-ть бал.	
Модуль 1			Модуль 2	Модуль 3					
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	СР	МКР 1	МКР 2	МКР 3	МК Р 4	
8	8	8	8	8	15	15	15	15	100

Поточна модульна оцінка складається з балів, які отримує студент за певну навчальну діяльність протягом засвоєння відповідного змістового модуля. Поточний контроль включає перевірку рівня знань студентів при виконанні різного виду завдань на лекціях і семінарах (**модуль 1**) та завдань для самостійної роботи (**модуль 2**). Максимальна кількість балів, яку може набрати студент відповідно за **модуль 1**, становить 32 балів у восьмому семестрі, за **модуль 2** – 8 балів. Максимальна кількість балів за поточний контроль після вивчення усіх чотирьох змістових модулів дорівнює 40 балів.

Оцінювання здійснюється відповідно до критеріїв, які визначені нижче в робочій програмі. Результати поточного контролю знань студентів вносяться до журналу обліку академгрупи і враховуються при виставленні підсумкового балу за опанування дисципліни.

Несвоєчасне виконання завдань поточного контролю враховується при їх оцінюванні. Заборгованість із модуля 1 і модуля 2 повинна бути ліквідована студентом у позааудиторний час до початку заліково-екзаменаційної сесії.

Модуль 1: при контролі систематичності й активності роботи на лекційних та семінарських заняттях оцінці підлягає рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарах; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття, тобто студент отримує бали за (див. табл. 6):

Критерії оцінювання якості знань студентів на лекційних та семінарських заняттях (максимум – 8 балів)

Таблиця 6

Бали	Критерії оцінювання
7-8	<ul style="list-style-type: none"> + здатність висувати питання до обговорюваної проблеми (викладачеві, студентам); + інноваційні відповіді на додаткові запитання (викладача чи студента), що пов'язані з тематикою дисципліни; + здатність виокремити значущість обговорюваного матеріалу для професійного та світоглядно-особистісного розвитку; + суттєві доповнення, що розширюють горизонт обговорюваної проблеми; + знання та використання наукової термінології; + повнота та якість укладеного словника термінів; + змістовне, акуратне ведення конспекту; + творче виконання завдань для самостійної роботи.
5-6	<ul style="list-style-type: none"> + продуктивні (алгоритмічні), але недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання (викладача), що пов'язані з тематикою дисципліни; + неякісне укладення словника термінів; + змістовне ведення конспекту; + репродуктивне виконання завдань для самостійної роботи
2-4	<ul style="list-style-type: none"> + акуратне ведення конспекту; + часткове виконання завдань для самостійної роботи; + фрагментарні, не аргументовані відповіді; + пасивність на лекції й семінарі.
1	<ul style="list-style-type: none"> + пасивність, невідповідність до семінару; + невиконання завдань для самоконтролю; + неохайне ведення конспекту.
0	<ul style="list-style-type: none"> + відсутність на лекції й семінарі; + невиконання завдань для самоконтролю.

Модуль 2: якісними індикаторами реферату є логіка його побудови, актуальність теми, формулювання мети, об'єкту, предмета дослідження, інформативність, повнота і глибина розкриття теми, ерудованість у досліджуваній проблемі, підбір літератури, системність викладу, уміння аналізувати й інтерпретувати факти, самостійність у судженнях, завершеність роботи, креативність, спосіб презентації інформації (наявність схем, таблиць, діаграм) (див. табл. 7):

Таблиця 7

**Критерії оцінювання самостійної роботи студентів
(написання реферата, максимум – 8 балів)**

Бали	Критерії оцінювання
8-9	Реферат виконано на високому рівні. Автор ерудований у досліджуваній проблемі, вміє критично оцінити наукові факти, бачить перспективу дослідження. Простежується самостійність суджень і творчий підхід до написання такого виду робіт. Основні положення дослідження аргументовані й проілюстровані прикладами. Результати відбиті в таблицях, схемах, діаграмах.
6-7	Автор компетентний у досліджуваній темі, вміє виділити проблемну ланку в роботі, аналізувати й інтерпретувати факти, володіє науковою термінологією. Подекуди зустрічаються певні технічні огріхи.
4-5	Якісний індикатор простежується досить чітко. Автор володіє інформацією, проте немає системності у викладі матеріалу. Відсутня самооцінка одержаних результатів. Зустрічаються стилістичні й орфографічні огріхи.
2-3	Робота репродуктивна. Виклад матеріалу безсистемний. Наявні посилання недоречні. Автор використовує чужу думку при аргументації своєї точки зору.
1	Якісний індикатор простежується нечітко. Тема неактуальна, оскільки проблема достатньо повно висвітлена в літературі. В роботі багато зайвої інформації, відсутні посилання.
0	Студент не підготував реферат.

Вимоги до технічного оформлення реферату:

Обсяг реферату – 10 сторінок.

Times New Roman. Кегль 14 через 1,5 інтервала. Поля: зліва – 2,5, зверху, і знизу – 2, справа – 1.

Модуль 3: при виконанні модульних контрольних робіт оцінці підлягає рівень теоретичних знань і практичних навичок, яких набули студенти після опанування чотирьох змістових модулів. Модульні контрольні роботи є системою навчальних завдань, що завершують засвоєння студентом всіх видів поточної навчальної діяльності з різних тем та оцінюються в балах. Модульні контрольні роботи охоплюють зміст навчального курсу загалом і проводяться у формі рівневих тестів (бліц-завдань, репродуктивних завдань, завдань креативного спрямування), які відображають тематику чотирьох змістових модулів. Студент набирає ту кількість балів, яка відповідає кількості правильно виконаних завдань. Після проведення модульних контрольних робіт викладач в 7-денний термін обов'язково знайомить кожного студента(ку) з його /її оцінкою за модульну контрольну роботу.

Відсутність студента на модульній контрольній роботі оцінюється у "0" балів. Повторне складання підсумкового модульного контролю для студента можливе за його відсутності з поважної причини (через хворобу та ін.) згідно графіка, затвердженого кафедрою німецької філології.

В основі рейтингової системи оцінювання лежить поетапний контроль і накопичення відповідних балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність упродовж семестру. Рейтингова система є комплексною системою і враховує не тільки результати навчання, а й інші складники позанавчальної наукової діяльності студента: участь в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, у роботі наукових конференціях, студентських проблемних груп, у підготовці наукових публікацій.

Додаткові (бонусні) бали рейтингу (до 20 % максимального поточного балу), які студенти можуть одержати за якісне володіння змістом програмного матеріалу та його творче використання, виконуючи самостійно окремі види навчально-творчої діяльності:

- ✓ при підготовці наукових повідомлень, виступів на конференціях, олімпіадах, конкурсах;
- ✓ у роботі студентських проблемних груп;
- ✓ при написанні наукових статей і тез тощо.

Академічні успіхи студента оцінюються за 100-бальною шкалою. Переведення оцінок, виражених у балах за багатобальною шкалою, в оцінки за шкалою ECTS та національною шкалою здійснюється відповідно до табл. 7.:

Таблиця 8

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	Зараховано
82 – 89	B	
75 - 81	C	
67 -74	D	
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Оскільки формою підсумкового контролю є семестровий залік, то у відомості та індивідуальному навчальному плані студента у графі “оцінка за національною шкалою” робиться запис “зараховано” або “не зараховано”(з можливістю повторного складання), а у графі “оцінка за шкалою ECTS” – відповідно табл. 7.

Семестровий залік виставляється на підставі результатів виконання студентом усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних та семінарських занять, позааудиторної роботи – самостійної роботи, при виконанні модульної контрольної роботи. Отож залік виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, визначені робочою навчальною програмою дисципліни, та отримав не менше 60 балів.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з навчальної дисципліни 59 і нижче, а також студенти, які бажають підвищити свій підсумковий рейтинг, складають усний залік. При цьому для зазначених категорій студентів скасовуються 60 балів за попередні модульні контрольні роботи і зараховуються бали усної відповіді. Залік оцінюється в діапазоні від 0 до 60 балів, які додаються до поточного рейтингового бала студента для визначення семестрового підсумкового рейтингового бала. Підсумковий рейтинговий бал становить суму поточного рейтингового бала і рейтингового бала усного заліку, яка за 100-бальною шкалою визначає його підсумкову оцінку, що у четвертому семестрі відповідає: *зараховано, не зараховано з можливістю повторного складання курсу*. Підсумковий контроль успішності студентів проводиться один раз на рік під час заліково-екзаменаційної сесії.

Критерії оцінювання знань студентів на заліку

В оцінці знань студентів враховується:

- 1) достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна);
- 2) обізнанність з основними поняттями, принципами, законами, правилами навчальної дисципліни;
- 3) логічність викладу матеріалу;
- 4) обґрунтованість власних міркувань;
- 5) уміння інтегрувати та диференціювати знання теоретичного матеріалу та застосовувати їх при виконанні практичних завдань.

Відповідь вважається повною (60 балів), якщо студент повністю оволодів матеріалом, обізнаний з усіма поняттями і термінами навчального курсу і адекватно оперує ними під час відповідей на поставлені питання, а також посилається на наукові дослідження з навчальної дисципліни, ознайомлений зі спеціальною літературою; демонструє здатність аналізувати факти, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками.

Відповідь вважається недостатньо повною (40 балів) за умов хорошого володіння знаннями з навчального предмету. Відповідь студента має бути правильною і обґрунтованою. Студент повинен продемонструвати знання теоретичного матеріалу, навички самостійної навчально-пізнавальної діяльності, здатність викладати матеріал в певній логічній послідовності. Допускаються незначні помилки, які не впливають на загальне розуміння викладеного матеріалу.

Відповідь вважається неповною (20 балів), якщо продемонстровані знання з предмету носять фрагментарний і поверхневий характер. Теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Студент обізнаний з літературними джерелами з навчальної дисципліни, але не може дати достатньо критичної їх оцінки; допускає суттєві помилки, які порушують логіку викладення матеріалу.

Залік вважається нескладеним за умов неправильної або неповної відповіді, яка свідчить про нерозуміння поставленого завдання. Студент не володіє понятійно-категоріальним апаратом, не обізнаний з літературою з навчальної дисципліни і допускає грубі помилки у викладенні матеріалу.

Якщо студент не з'явився на залік, в заліковій відомості виставляється відмітка “не з'явився” й екзаменатор засвідчує це своїм підписом.

Студенти, які не склали залік, повинні перескласти його. Перескладання заліку дозволяється не більше двох разів: один раз викладачеві, другий раз комісії, яка створюється деканатом факультету за поданням завідувача кафедри німецької філології.

11. Методичне забезпечення

1. Галицька О. Б. Фрейм “Metapher” у науковому тексті (на матеріалі лінгвістичної збірки “Metapher und Innovation. Die Rolle der Metapher im Wandel von Sprache und Wissenschaft”) / Олена Богуславівна Галицька // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. Філологічні науки. – Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2004. – № 3. – С. 15–18.

2. Halytska O. Prototypentheorie / Галицька О. Б. Прототипна теорія : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Олена Богуславівна Галицька. – Луцьк : Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. – 196 с. (нім. мовою). – (Серія “Посібники та підручники ВНУ імені Лесі Українки”). ISBN 978-966-600-493-5 (серія), ISBN 978-966-600-492-8, рекомендовано МОН України як навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. (лист № 1/П-3573 від 29.04.2010).

3. Halytska O. Deutsch als zweites Fach – Theoretische Grundlagen. Band 1 : Der sprachgeschichtliche Hintergrund des Deutschen : Ein Studienbuch für ukrainische Germanistik-Studierende / Olena Halytska. – Luz'k : Wegha – Druck, 2014.– 147 S.

4. Halytska O. Vom praktischen Nutzen der Prototypentheorie für den Bereich der Syntax des Deutschen / Olena Halytska // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. – 2012. – № 23 (248). – С. 25–29.

5. Halytska O. Deutsche Sprachgeschichte = Історія німецької мови : метод. рек. і текст лекцій / О. Halytska. – Луцьк : ФОП Оконська А. Ю., 2017. – 136 с.

6. Галицька О. Б. Трансформація німецького деонімного простору (до «Теоретичного курсу другої іноземної мови (німецької)») / О. Б. Галицька // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» : зб. наук. пр. / укл. : І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк. – Острог : Вид. Нац. ун-ту «Острозька академія», 2016. – Вип. 63. – С. 41–43.

12. Список джерел

1. Бублик В. Н. Історія німецької мови : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Бублик В. Н. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 272 с.
2. Іваненко С. М. Лінгвостилістична інтерпретація тексту (для факультетів іноземних мов університетів і педагогічних вищих закладів освіти) : підручник / Іваненко С. М., Карпусь А. К. – К. : КДЛУ, 1998. – 176 с.
3. Огуй О. Д. Лексикологія німецької мови : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Олександр Дмитрович Огуй. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 416 с.
4. Степанова М. Д. Лексикологія німецького мови : учебник для ин-тов и фак-тов иностр. яз. / Степанова М. Д., Чернышова И. И. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Высш. шк., 1986. – 247 с.
5. Тимченко Є. П. Порівняльна стилістика німецької та української мов : посібник для студентів-германістів філологічних та перекладацьких відділень вищ. навч. закладів / Тимченко Є. П. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 239 с.
6. Хайдемейер В. П. Жанри і стилі сучасної німецької мови: Навч. посіб. / Віра Павлівна Хайдемейер. – Луцьк : РВВ „Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – 132 с.
7. Duden. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. – Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich : Dudenverlag, 1984. – 800 S.
8. Fleischer W. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache / Fleischer W., Michel G., Starke G. – 2. Aufl. – Frankfurt am Main; Berlin; Bern; New York; Paris; Wien : Lang, 1996. – 341 S.
9. Helbig G. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht / Helbig G., Buscha J. – Leipzig, Berlin, München, Wien, Zürich, New York : Langenscheidt, 1993. – 736 S.
10. Iskos A. Deutsche Lexikologie (für pädagogische Hochschulen und Fremdsprachenfakultäten) / Iskos A., Lenkova A. – 2. Aufl. – Leningrad : Staatsverlag, 1963. – 276 S.
11. Lavrinenko G. J., Lavrinenko O. L. Versuch einer kontrastiven Lexikologie (Deutsch-Ukrainisch) / Lavrinenko G. J., Lavrinenko O. L. – Luc'k : Wolyn. Naz. Univ. Namens Lessia Ukrainka, 2009. – 176 S.
12. Linke A. Studienbuch Linguistik / Linke A., Nussbauer M., Portmann P. R. – 3., unveränd. Aufl. – Tübingen : Niemeyer, 1996. – 472 S.
13. Schmidt W. Geschichte der deutschen Sprache / Schmidt W. – 7., verbesserte Auflage. – Stuttgart / Leipzig : S. Hirzel, 1996. – 383 S.
14. Sommerfeldt K.-E. Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache / Sommerfeldt K.-E., Starke G. ; unter Mitwirkung von Werner Hackel. – 3., neu bearb. Aufl. – Tübingen : Niemeyer, 1998. – 301 S.
15. Sowinski B. Stilistik: Stiltheorien und Stilanalysen / Sowinski B. – 2., überarb. u. akt. Aufl. – Stuttgart : Metzler, 1999. – 248 S.
16. Wolff G. Deutsche Sprachgeschichte : ein Studienbuch / Wolff G. – 3., überarb. u. erw. Aufl. – Tübingen, Basel : Francke, 1994. – 312 S.

Список лексикографічних джерел

1. Glossar zur Sprachwissenschaft aus den Propädeutika der Uni Bern im HS09 [Elektronische Ressource]. – Verfügbar unter : glossar.jottit.com (zuletzt zugegriffen am 11.07.2012)
2. Lexikon der Sprachwissenschaft / Hrsg. v. Hadumod Bußmann. – 4., durchgesehene und bibliographisch ergänzte Aufl. – Stuttgart : ALFRED KRÖNER Verlag, 2008. – 819 S.
3. Metzler Lexikon Sprache / Hrsg. v. Helmut Glück. – 4., aktualisierte und überarb. Aufl. – Stuttgart, Weimar : Verlag J. B. Metzler, 2010. – 814 S.